

Mols Bjerge

Plejeplanlægning 2016 til 2018

30. Årgang okt. 2015

02. nov. 2015

Journal nr.

15/41479

Kontaktperson

Morten Aa. Jørgensen

Lundbergsvej 2

8400 Ebeltoft

Telefon 8753 5264

maaj@syddjurs.dk

www.syddjurs.dk

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
1. del: strategier og afgørelser m.m. af betydning for naturforvaltningen i Mols Bjerge	4
Fredningsnævnsbehandlinger siden sidste møde.....	4
Naturplejen i Mols Bjerge	5
Natura 2000 Handleplan.....	5
Invasive arter	6
Sandmarker	6
Erhvervelser.....	6
Publikum, naturvejledning og rekreative anlæg	7
Publikum.....	7
Naturformidling.....	7
2. del: Arbejdsprogram for 2016-2018	8
Hele området	8
Delområder	8
Møde 2015	9
Plejeudvalgets sammensætning	9

Plejeplan for Mols Bjerge 2016-2018

Indledning

I henhold til Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 for Mols Bjerge Nord og Naturklagenævnets afgørelse af 12. september 1994 for Mols Bjerge Syd skal der hvert år udarbejdes en plan for naturpleje, anlægs- og vedligeholdelsesarbejder, som skal udføres i de følgende tre år, med særlig vægt på opgaver, som ønskes gennemført i planens første år.

Denne plan omfatter begge fredninger, og behandles i et fælles lodsejerudvalg med repræsentanter fra begge fredninger.

Plejeplanen udformes med baggrund i fredningsafgørelserne, NATURA-2000 planen, driftsplanen for Naturstyrelsen Kronjylland og Syddjurs Kommunes samlede naturplanlægning for Mols Bjerge samt i dialog med lodsejerne via lodsejerudvalget.

Plejeplanen er opdelt i en 1. del, der belyser problemstillinger af betydning for naturplejearbejdet og områdets administration, og en 2. del, der er en lokalitetsopdelt plan til gennemførelse i planens første år. Denne del indeholder udvalgets bemærkninger fra seneste møde.

Plejeplanen og kort m.v. kan man få adgang til ved henvendelse til Syddjurs Kommune og man kan se eller downloade materialet på:
www.syddjurs.dk/Borger/Natur,miljø_og_Klima/Natur_og_miljø/Ukrudt_og_invasive_arter/Hyben-rynket_rose

1. Del

Strategier og afgørelser m.m. af betydning for naturforvaltningen i Mols Bjerge

Fredningsnævnetsbehandlinger siden sidste møde

Fredningsnævnets afgørelse i sager indenfor Mols Bjerge fredningerne siden sidste møde.

Matr. nr. 14 d Knebel By, Knebel

Ansøgning om dispensation til opstilling af Lavu

Matr. nr. 27 b Knebel By, Knebel

Ansøgning om dispensation til opførelse af egnsspil ved Porskær Stenhus

Matr.nr. 2 ad Strandkær By, Agri

Ansøgning om dispensation til ombygning af eksisterende toilet til shelter

Matr. nr. 12 b Knebel By, Knebel

Afslag på ansøgning om opførelse af muldtoilet og to shelters på Porskærvej 28, 8420 Knebel

Matr. nr. 7 a Basballe By, Agri

Dispensation til flytning af miljøcontainer på Mols Bjerge Vej 8, 8400 Ebeltoft

Matr. nr. 5 c Bogens By, Vistoft

Dispensation på ansøgning om indretning af shelter i Tremosegård

Matr. nr. 1 ak Bogens By, Vistoft

Ansøgning om tilladelse til nedlæggelse af vej

Alle afgørelser kan se på Åben Indsigt:

<https://www.syddjurs.dk/aaben-indsigt>

Naturplejen i Mols Bjerger

Natura 2000 Plan og handleplan

Naturstyrelsen har udarbejdet forslag til Natura 2000-plan for perioden 2016 – 2021. Syddjurs Kommune skal sikre, at handleplanen gennemføres. Handleplanen viser de tiltag som ønskes gennemført i de kommende år. Den endelige handleplan vil kunne ses både på Syddjurs Kommunes og Naturstyrelsens hjemmeside. Som tidligere er der tale om, at der lægges vægt på græsningspleje med specielt hensyn til naturtypen surt overdrev, habitattype 6230.

Det fremgår af forslag til Natura 2000-planen 2016 - 2021 for Mols Bjerger, at

- Der skal sikres sammenhæng mellem forekomster af overdrevsnaturtyper for at mindske randpåvirkninger fra omkringliggende landbrugsarealer og for at bidrage til etablering af større driftsenheder.
- Der gennemføres en grundlæggende indsats på hedearealer med henblik på forbedring af naturtilstanden ved enten efterfølgende pleje eller periodevis rydning/skrælning/afbrænding.
- Der iværksættes en bekæmpelse af invasive arter på naturtyperne grå/grøn klit (2130) og klitlavning (2190) med fokus på arealer med en forekomst på over 10 %.
- Kommunen og offentlige lodsejere skal være særlig opmærksomme på naturtyperne enekrat (5130), tørt kalkoverdrev (6120), surt overdrev (6230) og stilkegekrat (9190), som alle har en væsentlig forekomst i området (jf. områdets målsætning) og er i tilbagegang.

Den endelige Natura 2000-plan ventes færdig i løbet af efteråret 2015, hvorefter Syddjurs Kommune senest 6 mdr. efter skal have udarbejdet en handleplan for området.

De ovennævnte indsatser for naturen skal sikres ved frivillighed, og der er mulighed for at søge tilskud til naturplejen.

Invasive arter og andre uønskede arter

På de statsejede arealer vil Rynket Rose, Bjørneklo og andre uønskede konkurrenceplanter til den naturlige vegetation blive skåret ned. Heldigvis er det kun i mindre områder, de optræder massivt, især langs stranden giver roserne udfordringer.

Syddjurs Kommune har gennem 2015 fortsat bekæmpelsen af Rynket Rose på kommunale og enkelte private arealer. Der kan læses mere om projekt Rynket Rose på kommunens hjemmeside [www.syddjurs.dk/Borger/Natur, miljø og klima/Natur og miljø/Pleje og udvikling af natur/Natur og fortidsmindepleje/Plejeudvalg-mols-bjerger](http://www.syddjurs.dk/Borger/Natur,milj%C3%B8%20og%20klima/Natur%20og%20milj%C3%B8/Pleje%20og%20udvikling%20af%20natur/Natur%20og%20fortidsmindepleje/Plejeudvalg-mols-bjerger), og interesserede kan henvende sig til Morten Aa. Jørgensen, Syddjurs Kommune på 8753 5264.

Gyvel (der ikke er defineret som en invasiv art) og tornblad udgør et særligt problem i overdrevene, hvor de ud over at skabe kratbevoksninger også samler kvælstof. Skyggevirksomheden og kvælstofberigelsen er uønsket i de genskabte overdrev. Syddjurs Kommune har på den baggrund fortsat bekæmpelsen af gyvel i Mols Bjerge Fredningen i 2015, og bekæmpelsen fortsættes også fremover i den udstrækning, der er ressourcer hertil. Det samme gælder også for Naturstyrelsen som bekæmper på deres arealer.

Sandmarker

Forskellige undersøgelser viser, at visse insektarter og krybdyr mangler vegetationsfrie, soleksponerede arealflader som nøglebiotop. I velgræssede overdrev er disse sandflader til stede langs kvægvæksler, i optrædninger og pelsplejehuller.

Dette skønnes dog ikke at være nok for flere bille- og sommerfuglearter. Undersøgelser på Molslaboratoriet peger på, at udlægning af sandmarker kan være en metode til at hjælpe disse arter.

Molslaboratoriet og Naturstyrelsen Kronjylland i samarbejde med Nationalpark Mols Bjerge fortsætter deres sandmarksprojekter i felten. Og det bliver nu spændende at se, om det er muligt at opnå de forventede bedre vilkår for en lang række insektarter. Indsatsen er fortsat i 2015, og vil fortsætte i hele plejeperioden.

Erhvervelser

Hverken Naturstyrelsen eller Syddjurs Kommune har erhvervet nye arealer i Mols Bjerge i 2015.

Publikum, naturvejledning og rekreative anlæg

Publikum

Omlægningen af indhegninger og øget græsningspleje betyder ikke ændringer for færdsel til fods. For Naturstyrelsen Kronjyllands indhegninger er der med stenter og låger markeret, at adgang til færdsel i indhegningerne er velkommen. Endvidere er der med skilte ved lågerne oplyst, om der er husdyr i indhegningen.

Især i perioden med bær og svampe ses mange at benytte sig af muligheden for at høste fra naturens forrådskammer. På de privatejede arealer gælder naturbeskyttelseslovens generelle regler om færdsel.

På Naturstyrelsens arealer er der skabt et net af ridemuligheder rundt om husdyrhegnene, og aftalt at hegnene fortsat åbnes for ridning, når der ikke er naturplejedyr i hegningerne. For flere af de store hegninger er der etableret låger til brug for ryttere, der ønsker at benytte hegningerne i den periode, hvor der er naturplejedyr i hegnet.

Naturstyrelsen har over for de organiserede mountainbikeklubber peget på mulighederne for at etablere egentlige mountainbikespor på Ellemandsbjerget.

Naturformidling

Også i 2015 har Molslaboratoriet, Nationalparken og Naturstyrelsen haft bemanding på ved Besøgscenter Strandkær i sommerferien. Mange kom på besøg hos naturvejlederne i udstillingen og mange deltog i turene i området.

Aktiviteten planlægges videreført i 2016.

2. Del - Arbejdsprogram for 2016 til 2018

Hele området:

Græsningsplejen fortsættes som den væsentligste samlede plejeindsats i området. Invasive arter og andre uønskede arter som f.eks. rynket rose, gyvel og tornblad bekæmpes hvor muligt. Syddjurs Kommune vil arbejde for at videreføre maskinel høslæt af enkelte græsarealer. Initiativet er påbegyndt i samarbejde med Mols Laboratoriet, og fortsættes fremadrettet. Det viser gode resultater, når der fjernes næringsstoffer fra græsningsarealerne.

Delområder:

Privatejede arealer:

Slåning af engen ved Strandkær. Denne slåning med fjernelse af det afslåede materiale, er i samarbejde med ansatte ved Mols Laboratoriet planlagt således, at engen inddeles i mindre områder som slås på skift. Aktiviteten fortsættes hvis budgettet tillader det.

Rydning og sammenkædning af overdrevarsarealer. Projektets gennemførelse afhænger af evt. lodsejeres interesse og accept af projektet, samt mulighed for efterfølgende pleje af arealerne.

Etablering af rigkær. Projektets gennemførelse vil afhænge af ejers interesse og accept af projektet.

Kommunale arealer

Bemærk, at Syddjurs Kommune arbejder med en rullende planlægning af naturplejeindsatserne fra år til år. Planlægningen for 2016 er først på plads omkring marts 2016.

Naturstyrelsens arealer:

Driftsplanens målsætning for afvikling af nåletræsbeplantninger vil blive igangsat og opfulgt af naturplejetiltag: Det forventes at ændringerne kan være på plads ved næste revision af Natura 2000 målene.

Arealerne overgår til overdrev.

Hvis brugerne fremsætter ønsker om flere låger i hegnene eller flytning af eksisterende, efterkommer Naturstyrelsen Kronjylland gerne dette.

Møde i 2015: Plejeudvalgsmødet er afholdt den 7. oktober 2015 på Øvre Strandkær fra kl. 18.00 til 19.30.

Plejeudvalgets sammensætning:

Lodsejere Nord:

Torben Simonsen, Molsvej 93, 8400 Ebeltoft, t.simonsen@mail.dk

Anne Kristine Mouritsen, Gildespollen 2, 8420 Knebel, akmm@landbjorn.dk

Lodsejere Syd:

Niels Andersen, Hybenvej 2, 8400 Ebeltoft, helle@skovensherford.dk

Christian Gøthche, Brunbakkevej 12, 8420 Knebel, chg@bluepond.com

Naturstyrelsen, Kronjylland:

Skovrider Peter Brostrøm, Vasevej 7, 8900 Randers, peb@nst.dk, 72 54 30 00

Søren Rasmussen, Vasevej 7, 8900 Randers, sra@nst.dk

Syddjurs Kommune:

Biolog Morten Aakjær Jørgensen, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft,
maaj@syddjurs.dk, 87 53 52 64

Biolog og Teamleder Hanne Henriksen, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft,
hah@syddjurs.dk, 87 53 52 54